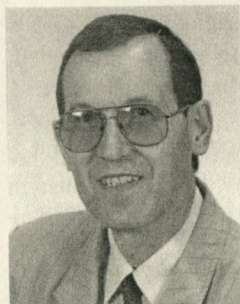

prof. PhDr. JIŘÍ MAREŠ, CSc.

Léta jdou a lidé zrají – jako dobré víno. Vývojoví psychologové hovoří o tom, že cesta života od narození má své etapy, které jsou charakteristicky odlišné. O té, která začíná šedesátkou, hovoří jako o etapě zralé osobnosti, případně jako o etapě moudrosti. Dostává-li se někdo do této fáze, měl by se tedy radovat z dovršení cesty života (jako když na výletě dosáhneme vrcholu hory). A my bychom se měli radovat z toho, že někdo takový mezi námi je – a z toho, co to přinese. Jde-li o šedesátku Jiřího Mareše, je tato radost a toto očekávání na místě.

Bylo mi dáno setkávat se s Jiřím Marešem osobně po dlouhou řadu let. Jedno z prvních setkání bylo v Pedagogickém ústavu Jana Amose Komenského ČSAV. Přicházel jsem tam za Zdeňkem Helusem a dostal jsem se jako host do skupinky lidí peroucích se leckdy s urputností a neústupností s otázkami pedagogické psychologie. Někteří byli nadáni schopností mimořádné verbalizace. Jeden z mladších účastníků seděl v pozadí. Moc toho nenapovídal. Když však něco řekl, stálo to za to. A kolikrát vpádl do rozhovoru vtipnou poznámkou. Vzpružil tak jinak třeba bouřlivou, ale monotónní vědeckou diskusi.

To, že odešel z Prahy, kam dojížděl, domů do Hradce Králové, to se mi zdálo zcela přirozené. Každého to táhne domů – a je-li tím domovem urbanisticky krásně řešený Hradec Králové – pak to není žádný div. Pedagogická fakulta tu byla – tak co? Byl vybaven i tak hledaným kantorstvím matematiky a výtvarné výchovy – a tak se nebylo čemu divit, že o něj stáli. Byla to jen prozíravost vedení, která zasáhla – a Jiřího přetáhla.

Moc se však na hradecké pedagogice neohřál a přešel v r. 1976 na Lékařskou fakultu UK. Věci se změnily a otevírala se možnost prohlubování humanitních znalostí a jejich pronikání do zdravotnických profesí. Předpoklady zde byly – odborné, věkové i zájmové. Proč to nezkusit? Vyšlo to. Najednou se ukázalo, že Jiří má vedle řady výše uvedených schopností ještě něco navíc – schopnost řídit, organizovat skupiny lidí a usměřňovat jejich zaměření ke zcela určitým úkolům. Nejen pedagogickým. Toho bylo zapotřebí z praktických provozních důvodů. Dával dohromady i skupiny lidí ke studiu problémů vědeckých. Toho bylo zapotřebí z důvodů prohlubování studia relativně u nás nového oboru psychologie ve zdravotnictví.

Po desetiletí se s Jiřím pravidelně setkáváme v sekci psychologie zdraví Českomoravské psychologické společnosti. Patří k nejpilnějším přispěvatelům našich výjezdních čes-

kých i mezinárodních konferencí. Přichází vždy perfektně připraven. Témata jsou vždy oživením – téměř pokaždé nás překvapí něčím neočekávaným a novým. Při tom má věc osobně promyšlenou, utříděnou a didakticky připravenou na průsvitkách. Ty patří k jeho specialitě. Jemu jsou průsvitky jakousi náповědou (aby věděl, o čem má hovořit) a posluchačům jsou vodítkem (aby věděli, o čem hovoří). Kéž by tím nakazil co nejvíce účastníků přerůzných symposií!

Věda, věda, věda. Při vši administrativní pedagogické a organizační práci (a je jí až „nad hlavu“) si Jiří nachází čas i na to „zahrabat se“ do vědeckých problémů – ať to jsou otázky bolesti dětí, zvládání těžkostí nemoci dětmi nebo otázky sociální opory dětských pacientů. Ke každému problému dovede přitáhnout skupinu lidí. Naznačí jim určitý problém a povzbudí je. Jako by řekl: „Na tomto poli je poklad. Tady kutejte.“ A oni se do toho dají a kutají – každý po svém. Tu svobodu bádání jim dá. Výsledky jsou pak vidět ve formě článků, knih a konferencí. Tam se objeví, že i on sám „kutil“. Projeví se to v obsažných odborných člancích, kde se sám pere s určitým (často metodickým) problémem a „rozcupe ho na padrt“. U Amadea Mozarta se historikové hudby s údivem tážou „Kdy to napsal – vždyť to není v kapacitě jednoho člověka?“ U Jiřího si jednou budou klást tutéž otázku historikové psychologie ve zdravotnictví.

Při všech různých kladech Jiřího (a to jsem je zdaleka ještě nevyčerpal) není možno opomenout jeho smysl pro humor. Napsali jsme spolu knížku „Komunikace ve škole“. Četl jsem jeho část a bolela mne bránice. Do knížky, kterou vydala Masarykova Univerzita v Brně, zařadil Jiří celé stránky vtipů a humorných událostí ze školního prostředí. Není divu, že byl poté pozván do Prahy do Lékařského domu na výroční schůzi věnovanou psychologii humoru. Jeho humor je však zvláštní. Nedotýká se „devalvačně“ druhých lidí. Obvykle je to humor předem nepřipravený, ale situační. Vyplývá z toho, co se děje. V tom je jeho hodnota. Tento humor je doprovázen jeho úsměvem. Neviděl jsem jeho občanskou legitimaci, ale jestli se na ní neusmívá tím svým širokým úsměvem, neměla by ta legitimace platit. Bez toho úsměvu by to nebyl on.

Na jednu charakteristiku bych neměl zapomenout. Jiří – jak ho znám – si ve všem co dělá, jde svou vlastní cestou. To neznámá, že by nevěděl, co kdo k dané věci řekl, co bylo k věci publikováno a o čem se hovoří. S tím se obeznámí dříve, nežli si na věc „sedne“. Ale pak přijde s vlastním pojetím. Má ho promyšlené. Je na něm vidět, že je vyzbrojen a ochoten ho bránit. Je to ale „jeho pojetí“. Žádný plagiát. Žádné semletí toho, co se ví. Je to jeho dílo (jeho dítě) a prezentuje ho s radostí, nadšením a vnitřním zanícením. Tak by to mělo být i u nás kolem něj.

Uvedl jsem, že Jiří má opravdový zájem o problematiku psychologie zdraví - i když ne jen o tyto otázky. Z vlastní zkušenosti bych rád upozornil na jedno: je snadné studovat co se dělat má, aby člověk zůstal tělesně i psychicky zdrav. Vlastní realizace zjištěných pravd - provádění zjištěných poznatků v praxi (co dělat, abychom zůstali tělesně i duševně „fit“) - to je jiná věc. Tak jako různé druhy inteligence spolu často velice slabě korelují, tak by to mohlo být i s korelací znalostí a praktické činnosti v péči o vlastní zdraví - celé zdraví, tělesné, duševní i duchovní. K darům Jiřímu do vínku darovaných bych mu rád popřál vysokou kladnou korelaci tohoto vztahu do dalších let.

prof. PhDr. Jaro Krivohlavý, CSc.

S díky za vykonanou práci pro náš časopis a s přáním mnoha dalších úspěšných let ve zdraví a pohodě se připojuje redakční a výkonná rada časopisu.